

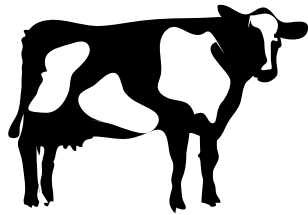
Mijnbouw

Palmolie

Zuivel

DOSSIER COLOMBIA

Organisaties en vakbonden in Colombia en in Europa, waaronder de European Trade Union Confederation (ETUC) en de International Trade Union Confederation (ITUC) hebben al meermalen argumenten naar voren gebracht tegen het EU-Colombia Vrijhandelsakkoord. Ze brengen daarbij de grove schendingen van de mensenrechten, vakbondsrechten in het bijzonder, naar voren. Colombia kent het grootste aantal vermoorde vakbondsleiders ter wereld.

Ook uit parlementaire hoek komt kritiek op het akkoord. Diverse Latijns-Amerikaanse en Europese parlementariers verwerpen het akkoord omdat ze van mening zijn dat het mogelijke belang voor Europese investeerders geen prioriteit mag krijgen boven mensenrechten. Ze wijzen daarbij op de vele boeren en gemeenschappen van inheemse volken die van hun land worden verdreven ten behoeve van mijnbouw en palmolieplantages.

Dit dossier brengt de situatie in de mijnbouw, zuivel en palmolie sector in kaart en gaat na wat de mogelijke implicaties van het vrijhandelsakkoord zijn in die sectoren.

Tekst: Laura Tangel voor Transnational Institute

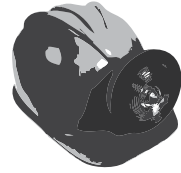
Laura Rangel is advocaat en lid van het netwerk van ontwikkelings-, studenten-, vakbonds-, vrouwen-, en mensenrechtenorganisaties Recalca in Colombia.

Vertaling: Roeline Knottnerus

Design: Ricardo Santos

Published by TNI May 2012

Steenkool uit Colombia

Colombiaanse steenkool heeft momenteel al vrije toegang tot de Europese markt. In het vrijhandelsakkoord tussen Colombia en de EU is daarom rondom kolen niets gespecificeerd. Op dit moment speelt Colombiaanse steenkool een grote rol in het garanderen van de Europese energievoorziening.

Kenschets van de kolenindustrie

Steenkool genereert 40% van de elektriciteit in de wereld en de voorspellingen zijn dat dit zeker de komende 30 jaar nog zo zal blijven. Het is een grondstof die door 56 landen wordt geproduceerd en daarom is de prijs gekoppeld aan de internationale handel op de belangrijkste aandelenmarkten. Dit is een exogene factor waarop Colombia geen invloed heeft, aangezien de nationale productie maar 1% bedraagt van de totale wereldproductie van steenkool.

De grootste producenten consumeren bijna alles wat ze produceren. Op mondiaal niveau wordt slechts 18% van alle geproduceerde kolen verhandeld. Colombia daarentegen exporteert 94% van zijn steenkool, wat illustratief is voor de mate waarin het nationale productieapparaat gericht is op de export van primaire grondstoffen. De EU is de op twee na grootste consument ter wereld, na China en de VS (13,4%, 47% en 15%, respectievelijk). Deze drie grootmachten samen verbruiken 76% van de steenkool in de wereld.

In 2009 bedroegen de mondiale steenkoolreserves 826 miljard ton. Colombia beschikt met 6.668 miljoen ton over 0,8% van het totaal. Net als bij olie, produceert het land in een hoger tempo dan oorspronkelijk beoogd in relatie tot de omvang van zijn reserves, hetgeen zal resulteren in een versnelde uitputting van deze grondstof.

In 2008 exporteerde Colombia voor een totaal van 5,416 miljard dollar van deze minerale grondstof. Dat staat gelijk aan tweederde van de totale handel

in mijnbouwproducten en komt overeen met bijna de helft van de olie-export.

De export van kolen is de afgelopen vijf jaar verdrievoudigd en ging daarmee van 6,54% van het totale handelsvolume van het land in 2000 naar 16,5% in 2009. De Europese Unie is de belangrijkste bestemming voor Colombiaanse kolen.

Een derde van het totaal aan buitenlandse directe investeringen die in 2009 het land binnenkamen, vonden hun weg naar deze sector, die samen met de fossiele-brandstoffensector 77% van het totaal aan directe buitenlandse investeringen vertegenwoordigt. In 2009 ging 56% van de handel in deze minerale delfstof naar de EU, gevolgd door de Verenigde Staten, met 17% van het totaal.

Het gros van de steenkool komt uit de departementen Guajira en Cesar. 97% wordt gewonnen door vijf buitenlandse bedrijven: BHP Billiton, Anglo American en Xstrata (Glencore), die deel uitmaken van het El Cerrejón consortium in Guajira, de grootste mijn in het land, plus Drummond en Glencore in Cesar. Van alle geproduceerde steenkool in deze departementen, werd 67% gewonnen door Europese multinationals. Bijna 100% van steenkool in de Colombiaanse bodem wordt gewonnen door buitenlandse bedrijven.

Een belangrijk deel wordt gedumpt door gebruik te maken van belastingparadijzen om belasting te ontwijken: volgens de eigen gegevens van het Colombiaanse ministerie voor Mijnbouw, verliet tussen 2006 en 2009 ruim 25 miljoen ton het land richting de Falklandeilanden en de Kaaimaneilanden.

Vanwege het speciale investeringsbeleid waarvan de mijnbouwbedrijven kunnen profiteren, is Colombia het land met de laagste operationele kosten op het continent, met enorme belastingvoordelen en een overvloed aan goedkope arbeidskrachten. In het geval van steenkool, biedt de Staat vrijstellingen ter hoogte van 41% van de door de betreffende bedrijven verschuldigde afdrachten en belastingen.

De schaduwkant van het verhaal

Aan de lucratieve export houdt Colombia alleen negatieve milieu-, sociale en economische effecten en de uitputting van de reserves over. Het verdient zelfs niets aan de afdrachten, omdat bedrijven als BHP Billiton en Drummond, zoals de Colombiaanse auditeur-generaal heeft aangetoond, niet betalen wat ze wettelijk verplicht zijn.

Het vrijhandelsakkoord bevat geen norm of bepaling die het de Staat mogelijk deze bedrijven controleren of verantwoordelijk te stellen voor de ecologische schade die is veroorzaakt wanneer de mijnbouwactiviteiten worden gestaakt. Integendeel, deze multinationale bedrijven kunnen een zaak aanspannen tegen de Colombiaanse staat als die weigert een milieuvergunning voor een mijn af te geven, met het argument dat een dergelijke weigering een ongerechtvaardigde beperking vormt op investeringen.¹

Tot nu toe heeft de mijnbouw met de verplaatsing van de inheemse gemeenschappen, het elimineren van hun manier van leven, verlegging van de loop en de vervuiling van waterbronnen, uitputting van de landbouwgrond en de onteigening van land voor de winning van delfstoffen een verwoestend effect gehad in de productieregio's.

El Cerrejon en de Rancheria-rivier: toename van de export is geen vooruitgang voor het Wayúu-volk²

De doordenderende mijnbouwlocomotief staat op het punt de Rancheria-rivier in Guajira op te slokken. Er staat een interventie op stapel die maar liefst 68.000 hectare zal beslaan rond een stuk rivierbedding van 20 kilometer lang, waarbij de rivier zal worden verlegd, wat het leven in gevaar brengt van duizenden mensen uit inheemse en Afro-Amerikaanse bevolkingsgroepen en de bewoners van verschillende gemeenten in het gebied. We hebben het hier over 33% van een woestijnachtig gebied, dat voor zijn levensonderhoud van deze rivier afhankelijk is. De rivierbedding bevat steenkoolreserves en MPX, een Braziliaanse multinational, staat te trappelen om te beginnen met de exploitatie daarvan. De rivier was al een dam tegen de woestijn en is nu uitgegroeid tot een ikoon voor het tegenhouden van de almaar voortrazende locomotief van de energie- en delfstoffenwinning. "

"De verlegging van de waterloop van de rivier bedreigt ook de landbouwactiviteiten en de sociale en culturele samenhang van een tiental inheemse en boerengemeenschappen langs de oevers.

"De corrumperende invloed van multinationals lijkt niet te stuiten, zoals duidelijk bleek in het geval van de gemeente Barrancas. Daar had de gemeenteraad een overeenkomst afgewezen die beoogde het bestemmingsplan te wijzigen, vanwege het schadelijke karakter dat indruiste tegen de belangen van de gemeenschap. Desondanks slaagde El Cerrejon erin om de burgemeester en een groep van gemeenteraadsleden zover te krijgen dat zij het gebied waar mijnbouw mocht worden gepleegd uitbreidden."

1. Dit gebeurde bijvoorbeeld in El Salvador, in de zaak rond de Taladron-mijn, waar na 50 jaar delfstoffenwinning de San Sebastian rivier opdroogde. De transnationale onderneming Commer Groep uit de Verenigde Staten maakte gebruik van het vrijhandelsakkoord met Midden-Amerika om de Salvadoraanse staat aan te klagen voor 100 miljoen dollar, met het argument dat door het niet verlenen van de milieuvergunning voor de verdere exploitatie van de mijn een handelsbelemmering werd opgeworpen.
2. Citaten uit: Victoria, Carlos. Río Ranchería a merced de las locomotoras mineras. 26 september, 2011

“Middels een scala aan juridische, media- en sociale strategieën hebben de multinationals BHP Billiton, Anglo-Amerika en Xtrata - als eigenaren van El Cerrejon, dat een monopolie heeft op 40% van de nationale productie – 11.700 hectare land weten te verweven, waarvan slechts 2700 milieuvriendelijk worden geëxploiteerd . De productiedoelstelling voor 2014 is bepaald op 60 miljoen ton, bijna twee keer zoveel als wat er werd geproduceerd in 2009. 9 augustus jl. was het 10 jaar geleden dat er een grote ontruiming plaatsvond in de gemeente Hato Nuevo in Tabaco. Die is uitgegroeid tot het symbool van de opmars van de zgn. dagbouw mijnen. Daar is het patent uitgevonden op heimelijke afspraken tussen de autoriteiten en buitenlandse bedrijven.”

“Vanwege de sociale, economische, ecologische en culturele schade die optreedt in het kielzog van de mijnbouwbedrijven, verklaarde de bevolking van het El Zahino Wayúu-reservaat, dat is gelegen ten zuiden van Guajira, tijdens een openbare raadpleging georganiseerd door het ministerie van Binnenlandse Zaken, categorisch dat “ ... *de aanleg van een spoorlijn, de exploratie of de exploitatie van olie of steenkooldeposities door elk willekeurig bedrijf dat ons op enigerlei wijze raakt op onze voorouderlijk grondgebied op geen enkele manier zal worden toegestaan*” .”

“... de economische en sociale impacts van groot-schalige mijnbouw vallen in het niet bij de verwachtingen en het discours rond de “ontwikkeling en vooruitgang” van de gebieden waar de bodem wordt geëxploiteerd. In relatie tot Guajira zijn die zeer ernstig: slechts 74% van de bevolking in de gemeenten daar heeft 24 uur per dag de beschikking over drinkwater en slechts 56% beschikt over riolering - indicatoren die ook worden geassocieerd met de schade veroorzaakt door corruptie. In deze regio genereert de mijnbouw slechts 10% van het totaal aantal banen. In feite, zoals Gonzalez stelt, zijn de locomotief van de mijnbouw en energiebedrijven en de financiële sector de sectoren die de minste werkgelegenheid genereren, terwijl deze bovendien niet verbonden zijn met de landbouw- en veeteeltsector en hele ecosystemen vernietigen. “

“De Wayúu (een inheems volk in het departement Guajira) vindt amper werk in El Cerrejon. Daar huurt men liever buitenlanders in. Het is een feit dat slechts 1% van de werknemers van El Cerrejon tot de Wayúu-gemeenschap behoort, in een departement waar 45% van de bevolking inheems is.”³

Het energiebeleid van de Europese Unie dient de rechten van mens en natuur te respecteren, ook daar waar de grondstoffen die de EU importeert worden geproduceerd

Bibliografie

“Comparative Analysis of Tax Burden on Mining in Colombia (Coal and Gold)” is een studie uitgegeven door Ernst & Young. Deze is te downloaden via: <http://www.google.com/search?client=safari&rls=en&q=Ernst+%26+Young+presenta+el+estudio:+Análisis+comparativo+en+materia+de+carga+fiscal+para+la+miner%C3%ADa+en+Colombia&ie=UTF-8&oe=UTF-8>

PÉREZ, Tito, VALENCIA, Mario Alejandro, External Trade and Production Delays. The FTA between Colombia and the European Union. Recalca, Bogota, January 2011.

VALENCIA, Mario Alejandro, ORJUELA, Helen, The benefits that foreign investment does not leave. Analysis of the mining and financial sectors in Colombia. Recalca, Bogotá, december 2011.

3. MINGORANCE, Fidel. Diagnostic on mining in indigenous territories in Colombia. Human rights in all places. June 2011. In te zien op: <http://www.hrev.org/wp-content/uploads/2011/06/Diagnóstico-minero_TP2.pdf>.8. United Nations Development Programme (UNDP).

Palmolie

De Colombiaanse regering wijst graag op de voordelen die het recent uitonderhandelde vrijhandelsakkoord met de EU zal genereren:⁴

“Er zijn veel voordelen: nieuwe en grotere kansen in de markt, mogelijkheden om nieuwe banden aan te gaan in de productie- en toeleveringsketen, nieuwe kansen om productieve en handelsallianties te smeden; een toename van het aantal klanten en consumenten; betere voorwaarden voor het aantrekken van investeerders; en natuurlijk uitbreiding van de mogelijkheden voor Colombiaanse consumenten om producten aan te schaffen tegen scherpere prijzen.

In het algemeen zullen de Colombiaanse consument en onze bedrijven ook profiteren van de geleidelijke afschaffing van tarieven in Colombia op grondstoffen, productiemiddelen, half-fabricaten en consumptiegoederen.”

De regering gaat daarmee vooral in op wat de onderhandelingen hebben opgeleverd voor een aantal specifieke productiesectoren. De overheid gaat niet in op de gevolgen voor de bevolking in het algemeen - en voor sectoren of groepen zoals inheemse volkeren, Afro-Colombiaanse gemeenschappen, boeren of vrouwen. Het buitenlandse handelsbeleid van Colombia richt zich niet op het behartigen van hun belangen of het respecteren van hun rechten.

Het doel van de onderhandelingen was het versterken van de bestaande handelsrelatie met de Europese Unie, die wordt gekenmerkt door de uitvoer van grondstoffen en het aantrekken van buitenlandse investeringen door het bieden

van meer garanties voor de bedrijfsactiviteiten van multinationale ondernemingen. Dit beleid is gebaseerd op de overtuiging dat economische groei als vanzelfsprekend hand in hand gaat met vermindering van armoede en ongelijkheid. Maar de economische geschiedenis van Colombia leert dat dit niet het geval is:

- In Colombia leven ongeveer 1,5 miljoen mensen - ofwel 13% van de bevolking - in extreme armoede (gezinnen waarvan het maandelijks inkomen circa 47 dollar bedraagt).
- In 2011 beschikte 49,2 procent van de werkende mensen over een inkomen van minder dan 303 Amerikaanse dollar.
- In 2011 was 43,6 procent van de bevolking werkzaam in de informele sector.
- 73,1% van de werknemers in de landbouw verdiende minder dan een minimumloon.
- Vijf miljoen mensen hebben te maken gekregen met gedwongen ontheemding, merendeels vrouwen en kinderen.
- Colombia is het gevaarlijkste land ter wereld voor de vrije vakbeweging.
- Ten minste 35 van de 87 inheemse volkeren die officieel zijn erkend door de Colombiaanse staat worden bedreigd met daadwerkelijk fysiek dan wel cultureel uitsterven als gevolg van gewapende conflicten en verdrijvingen.

4. The Abc's of the Trade Agreement with the European Union [Abc del Acuerdo Comercial con la Unión Europea]. <https://www.mincomercio.gov.co/publicaciones.php?id=18046>

- Hoewel die in sommige jaren wel 7% bedroeg, is economische groei er niet in geslaagd de armoede significant terug te dringen. Nog altijd leeft bijna 50% van de bevolking in armoede.

Het vrijhandelsakkoord is tot stand gekomen zonder dat de Colombiaanse maatschappelijke organisaties en sociale bewegingen daarin zijn gekend. Hun behoeften, rechten en zorgen werden niet meegewogen. Nu de onderhandelingen zijn

afgerond, zijn zij de grote verliezers. De overheid zwijgt in alle toonaarden over hen. De nijpende levensomstandigheden van de inheemse volkeren, Afro-Colombianen, boeren en vrouwen kunnen niet worden opgelost met een simpel actieplan. Ratificatie van het akkoord moet dan ook worden opgevat als een legitimering van ongelijkheid, armoede en uitsluiting in Colombia. Neem onderstaand voorbeeld:

Palmolie productie in Colombia:

- De commerciële oliepalmteelt is in 1945 in Colombia geïntroduceerd door de United Fruit Company. Momenteel is er 316.402 ha oliepalm aangeplant, waarvan 201.040 ha productief is en 115.362 ha in ontwikkeling.⁵
- De palmolieproductie gaat gepaard met conflicten met boeren, inheemse en Afro-Colombiaanse gemeenschappen en met de gewelddadige onderdrukking van vakbonden.
- Colombia is de grootste palmolieproducent in Latijns-Amerika en de op drie na grootste ter wereld.
- Europa is de belangrijkste bestemming voor ruwe palmolie.⁶ De Europese Unie is de op één na grootste importeur van palmolie. Nederland en Duitsland zijn belangrijke exporteurs van palmolie als die eenmaal is geraffineerd.
- Enerzijds zijn er de werkgeversorganisaties, zoals Fedepalma, de Nationale Federatie van Oliepalmteelers (Federación Nacional de Cultivadores de Palma de Aceite) en Fedebiocombustibles, de Colombiaanse Nationale Biobrandstoffen Federatie (Federación Nacional de Biocombustibles de Colombia), die de belangen van het bedrijfsleven vertegenwoordigen en die steun en stimulansen ontvangen van de overheid. Anderzijds worden inheemse, Afro-Colombiaanse en boerenorganisaties gestigmatiseerd door te beweren dat zij deel uitmaken van de "guerrilla", en dus onderdrukt.
- De Colombiaanse regering voert een beleid dat de uitbreiding van de productie van palmolie bevordert, conform de aanbevelingen van de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IADB) en met de steun van USAID. De regering heeft het daarvoor benodigde normatieve kader ontwikkeld en politieke steun verleend aan werkgeversorganisaties, en zich tegelijkertijd verre gehouden van gedegen onderzoek naar beschuldigingen van schendingen van mensenrechten in verband met de uitbreiding van de plantages, het leger ingezet om de veiligheid van de productieve zones te waarborgen en landeigenaren te beschermen, en vrijhandelsovereenkomsten afgesloten om de export te garanderen.
- paramilitaire groepen zijn in verband gebracht met het beleid om de palmolieproductie uit te breiden.

5. Data ontleend aan: www.portal.fedepalma.org

6. Mingorance, Fide. The Flow of Palm Oil between Colombia and Belgium/Europe. Moving towards a Human Rights Perspective, Brussel, November 2006

Waarom hebben palmolieproducenten profijt van het vrijhandelsakkoord?

“De overeenkomst zorgt voor vrije markttoegang voor ruwe en geraffineerde olie. Voor de spijsolie-sector is één oorsprongsregel overeengekomen. Conform die regel worden preferentiële tarieven toegekend aan oliën van plantaardige, dierlijke of gemengde herkomst die zijn geraffineerd uit inheemse ruwe olie, wat in het belang is van Colombia.”⁷

Colombia heeft op dit terrein succes geboekt, omdat de Europese Unie inzet op een strategie om de energievoorziening in het vervoer veilig te stellen door fossiele brandstoffen te vervangen door biobrandstoffen en andere hernieuwbare brandstoffen. De Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad van 08 mei 2003 (2003/30/CE), stelt duidelijke substitutiedoelen: 2% in 2005, 5,75% in 2010, oplopend tot 20% in 2020. Daarom is het in het belang van de EU om de invoer van deze agro-brandstoffen te vergemakkelijken.

Wie zijn de verliezers van de opmars van de oliepalm?

De mensheid als geheel: “Sommige berekeningen schatten dat ontwikkelde landen 40 procent van hun landbouwgrond zouden moeten aanwenden om tien procent van de voor transport benodigde brandstof te produceren.”⁸

Werknemers: De Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) stelt over werken in de oliepalmproductie dat “in overeenstemming met het gebrek aan bescherming van hun rechten, plantagearbeiders moeten worden gerekend tot die groep landarbeiders die het sterkst wordt uitgebuit en die het hoogste armoedecijfer kent”.⁹

Boeren, inheemse en Afro-Colombiaanse bevolkingsgroepen: “Analisten en de media hebben de wederrechtelijke toe-eigening en plundering van grond door zelfverdedigingsgroepen (33%), guerrilla’s (17%), drugshandelaren, smaragdhandelaren, landeigenaren, bepaalde palmolietelers en andere actoren wel de ‘contra-landhervorming’ en de ‘para-hervorming van het grondbezit’ genoemd.”¹⁰

“... Het is bekend onder de mensen in de gemeenschap dat sommige zakenlui en palmte-lers hier in de gemeente, waarvan de meeste niet van hier zijn, geld stoppen in de financiering van paramilitaire troepen ... in Congal Alto, moedigen paramilitaire de Afro-Colombianen aan om palmbomen en coca te planten ...”¹¹

7. Citaat ABC

8. “El próximo petróleo”, Revista El Semanal, Spanje, 18 september, 2005

9. www.wrm.org

10. Procuraduría General de la Nación. Seguimiento a las políticas públicas en materia de desmovilización y reinserción, juni 2006, *Tomal*

11. Observatiemissie inzake de situatie van gemeenschappen van Afrikaanse oorsprong in Colombia. Bogotá, Colombia, juni 2002

“De paramilitaire groepen erkennen hun verantwoordelijkheid in de verdrijving van Afro-Colombiaanse gemeenschappen van hun land en hun gedwongen verhuizing ten gunste van de palmolieproductie.¹²

‘... We hebben palmplantages in Urabá. Ik heb zelf zakenlieden geworven om te investeren in deze projecten, die duurzaam en productief zijn ...’. Vicente Castaño, de leider van de Verenigde Zelfverdedigingstroepen van Colombia (Autodefensas Unidas de Colombia), in een interview met het tijdschrift *Semana*, 5 juni 2005.

Rodrigo of Dubbel 00, het hoofd van de paramilitaire groep Bloque Metro uit Medellín: “de Afrikaanse palm projecten ten zuiden van bananenstreek Uraba druipen van het bloed, de ellende en de corruptie. De manier waarop het land is verworven en het geld dat zogenaamd werd uitgeleend door organisaties om de agro-industrie te bevorderen, maken deel uit van een keten voor het witwassen van geld door drugshandelaren, stromannen, gedwongen verplaatsing van de bevolking, dood en geweld”. *El Tiempo*, 1 september, 2003.

Miguel Arroyave, “... De zelfverdedigingstroepen leven van van alles wat zij zich in de regio toe-eigenen. Dat is waarom wij na analyse van deze trend een transformatieproce voor deze gebieden zijn gestart. Zo planten wij in de Llanos Orientales oliepalm aan ...”. *El Espectador*, 29 augustus, 2004.

“Aan het gebrek aan vakbondsvrijheid en vrijheid van vereniging op sommige plantages kan men toevoegen “vreedzame arbeidsverhoudingen” bereikt door middel van geweld. Een

versterking van het concurrentievermogen van de Colombiaanse palmolie die is gebaseerd op een daling van de arbeidskosten als gevolg van gewapend geweld is ontoelaatbaar.

De ‘compounds’ die door de grote bedrijven in de oliewinning zijn opgezet, moedigen de vorming van gekoppelde werknemerscoöperaties en coöperaties van kleine producenten aan. Dit vertaalt zich in lagere loonkosten en een lagere kosten voor sociale lasten en zorgverzekeringen en dus voor een versterking van de concurrentiekracht van de bedrijven. Anderzijds zien kleine producenten hun inkomsten dalen, terwijl zij moeten betalen voor hun zorgkosten en elke mogelijkheid ontberen om te onderhandelen met de bedrijven die de olie winnen en vermarkten.

Het productiemodel gebaseerd op agro-industriële plantages staat haaks op de levensopvatting, productiemethoden en kennis van het leefgebied van de inheemse bevolking.

De erosie van het ecosysteem, de rivieren, beken en fysieke ijkpunten, van heilige en spirituele ijkpunten; de onttaking van het systeem voor voedselvoorziening en de vervanging daarvan door een handels- en productiesysteem op een geheel andere leest die hen reduceert tot een proletariaat van plantagearbeiders; de onvermijdelijke komst van werknemers, grote buitenlandse investeringen en gewapende groepen die elke vorm van dissidentie of protest in de gaten houden, controleren en de kop in drukken leiden allemaal tot de fysieke, politieke en culturele desintegratie van de getroffen inheemse bevolkingsgroepen en hun verdwijning als volkeren.”¹³

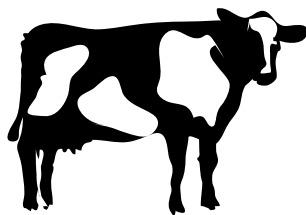
EINDOORDEEL: Het vrijhandelsakkoord geeft een impuls aan de grote palmolietelers, wiens zakelijke succes is gebaseerd op wederrechtelijke toe-eigening van bouwgrond, de gedwongen verplaatsing van Afro-Colombiaanse en inheemse bevolkingsgroepen en gemeenschappen van kleine boeren en het slachtofferen van vakbondsleders.

12. Revista Semillas. December 2006

13. Ibid. Mingorance, Fidel

Zuivelsector

De potentiële invloed van het vrijhandelsakkoord EU-Colombia

Welke melkveehouders profiteren ervan?

De 27 lidstaten van de EU tellen 785.000 producenten

De productie in de Europese Unie is gestegen tot 150 miljoen ton per jaar, bijna 24 keer zo veel als Colombia produceert.

In de Europese Unie wordt rundvee gevoed op basis van granen.

In de Europese Unie zijn er 23,7 miljoen melkkoeien.

96% van de melk die de Europese Unie produceert, is bestemd voor de zuivelindustrie, waarbij wei het belangrijkste exportproduct is.

De consumptie van melk in de Europese Unie is 382 kg per hoofd van de bevolking per jaar.

De Europese Unie exporteert 975 ton van alle zuivelproducten. Dat is 61 keer zo veel als Colombia.

Welke melkveehouders leiden schade?

In Colombia zijn dat er 395.900.

Colombia produceert 6,43 miljoen ton. Europa produceert in 14 dagen wat Colombia produceert in een heel jaar.

In Colombia worden de koeien geweid op grasland. Extensieve veehouderij leidt tot een grotere concentratie in grondbezit.

In Colombia zijn er ongeveer 4 miljoen melkkoeien.

In Colombia is slechts 47% van de productie bestemd voor de zuivelindustrie. Daarom is melk hier het belangrijkste exportproduct.

Per hoofd van de bevolking wordt in Colombia 138,9 kg melk geconsumeerd.

Colombia exporteert 15,9 ton.

De Europese Unie importeert geen wei.

Colombia importeert 8,13 ton, voornamelijk melkpoeder/wei. Deze grondstof kan een grote impact hebben op de transformatieprocessen en de toevoeging van waarde en dreigt de nationale productie het meest te verzwakken, terwijl het tegelijkertijd ook een enorme invloed heeft op eetgewoonten en culturele tradities.

De steun die per liter wordt verstrekt aan producenten in Colombia is 10 keer minder dan in Europa (93 miljard euro). Er wordt in de EU rechtstreeks steun verstrekt aan de veehouder. Bovendien wordt de export gesubsidieerd en grijpt de staat op verschillende manieren in in de markt, zoals o.a. middels het quotasysteem en de publieke graanvoorraden.

De Colombiaanse regering voert met betrekking tot de vrijhandelsovereenkomst met de Europese Unie - vastgelegd in het CONPES 3675 document van 15 juli 2010 – een beleid om het zuivelbeleid van de overheid aan te passen aan de doelstellingen van Europese bedrijven waar het gaat om de wijze van productie en consumptie van melk, en herdefinieert het karakter van de Colombiaanse zuivelsector om tegemoet te komen aan buitenlandse belangen.

EINDOORDEEL: De clausules overeengekomen in het vrijhandelsakkoord laten geen ruimte voor een speciale en gedifferentieerde behandeling van het zwakkere land - Colombia; integendeel, alle concessies die zijn gedaan, zijn toegekend aan de sterkste partij.

Met betrekking tot de invoer van melk en daarvan afgeleide producten, leggen de sanitaire en fytosanitaire normen van het vrijhandelsakkoord naleving op van het strenge regime dat van kracht is in de Europese Unie. Door de SPS-normen van de WTO te onderschrijven, bepaalt het akkoord dat industrieel geproduceerde melk de enige soort melk is die commercieel mag worden verhandeld, vervoerd, gedistribueerd en geconsumeerd. Zo luidt het vrijhandelsakkoord het verdwijnen in van de bestaande Colombiaanse zuivelketen, die niet in staat zal zijn om de concurrentie van geïmporteerde zuivel het hoofd te bieden. Het EU-aanbod om 6 miljoen euro te verstrekken om het Colombiaanse productiesysteem te herstructureren is niet toereikend om de bestaande asymmetrieën te overwinnen.

De Colombiaanse consument zal ook tot de verliezers behoren, gezien het feit dat bedrijven, om in prijs te kunnen zakken, zullen gaan innoveren om producten voor consumenten met lage inkomens te creëren, waarbij de voedingswaarde van ondergeschikt belang is.

T

N

I

May 2012

Published by the Transnational Institute (TNI)

Founded in 1974, TNI is an international network of activist scholars committed to critical analyses of the global problems of today and tomorrow. It aims to provide intellectual support to grassroots movements concerned to steer the world in a democratic, equitable and environmentally sustainable direction. In the spirit of public scholarship, and aligned to no political party, TNI seeks to create and promote international co-operation in analysing and finding possible solutions to such global problems as militarism and conflict, poverty and marginalisation, social injustice and environmental degradation.

www.tni.org

This publication is published within the framework of the EU funded project **Just Trade** (www.just-trade.org).

The project advocates for greater policy coherence between EU development and trade policy, with a view to promote equitable and sustainable development.

Partners in the project are: Ecologistas en Acción (Spain), FDCL (Germany), Glopolis (Czech Republic), Protect the Future (Hungary) and Transnational Institute (Netherlands).

The content of this publication is the sole responsibility of the publishing organisation(s).